

Kopecký, Milan

Činnost brněnské pobočky Literárněvědné společnosti v r. 1960

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. D, Řada literárněvědná. 1961, vol. 10, iss. D8, pp. 200-201

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/107468>

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

vali se sovětskou literaturou. Pochopili, co znamená tendence v umění, že od umění očekáváme nejnovější a nejsolidnější pravdu, že je třeba ukazovat na roli „ideálního“ v budování reálného. Aby měl spisovatel objektivní informace, musí se ustavičně obracet na dělníka v továrně anebo na stranicovou organizaci zrovna tak, jako pro francouzského klasika bylo nezbytné nutné, aby navštěvoval Versailles. Je podle Călinesca jedině prostředí, od shora až dolů, prostředí pracujících, a s tím je nutné se seznamovat. Sama strana, jak praví dále Călinescu, je nejvýznamnější postavou usluhující o provádění plánu; ignorovat ji znamenalo by eliminovat nekladnějšího hrdinu.

Ve stati *Cestou socialistického realismu* srovnává Mihail Novicov vznik socialistického realismu v SSSR a jeho rozvoj v Rumunsku, které už mohlo využít sovětské teorie. Využil se zcela organicky. V Rumunsku už v posledních desetiletích minulého století nastává odklon od satirického zobrazování vládnoucích tříd a obrát k líčení bída „nízkých“ vrstev. Začala se vytvářet i proletářská literatura, buržoazní kritikou ovšem opomíjená. A konečně další podmínkou vzniku nové literatury byl rozklad buržoazního umění. Potom hodnotí Novicov přínos současných spisovatelů, prozaiků i básníků, a nebojí se prohlásit, že v žádném jiném údobí svého rozvoje nezažila rumunská literatura takový mohutný nástup mladých talentů v tak krátké době a že jejich díla zůstanou součástí literárního dědictví.

Další čtyři články s bohatou bibliografií se zabývají některými speciálními otázkami: Marin Bucur venkovskou problematikou v románu, D. Vatamaniuc historickým románem, Ilin Stancu novelou a povídkou (má 17 stran bibliografie v abecedním pořádku podle roků) a Stan Valea divadlem.

O tom, jak technický pokrok, jedna z hlavních pák budování socialismu, proniká do poezie, píše s hojnou citací Liliána Fischerová. Přehled literární kritiky, rovněž s bohatou bibliografií, podává T. Virgolic. V Rumunsku vycházejí desítky literárních časopisů, též 3 maďarské, jeden německý a jeden srbský, jak nás informuje C. Ciuchindel.

Vydatnou pomůckou nejen pro literárního historika, ale i pro lingvistu, překladatele i nakladatele, jsou další čtyři práce s velmi cennou bibliografií, i když leckdy neúplnou. Valeriu Ciobanu oceňuje edici rumunských klasiků za poslední desetiletí. Zbývající tři práce pocházejí od pracovníků ústavu: Tatiana Ganová zpracovala překlady ze sovětské literatury, Elena Pirovová ze světové literatury a Rodica Floreová překlady rumunské literatury do jiných jazyků (50 titulů též do češtiny a slovenštiny).

Rumunští literární historikové pozorně sledují, jak se podává literatura na školách; svědčí o tom článek Al. Bistrițeanu *Literatura a studium literatury ve školských příručkách*. Nezapomínají ani na ilustrace literárních děl (Dan Hăulică).

Rumuni mají obrazový materiál i v dějinách literatury. Obě školské příručky, které dosud vyšly — chybí bohužel nejnovější literatura — mají ilustrace, které přibližují čtenáři nejen autory, ale i knihy a zvláště staré památky, které nejsou lehce dostupné.

Poslední práci k patnáctému výročí osvobození RLR je článek O. Papadimy o sbírkách folklóru, opět s bibliografií. Je zřejmé, že méně pracovníků tohoto ústavu se věnuje folklóru, ačkoliv sotva který jiný národ v Evropě se může pochlubit takovým folklórem jako Rumunsko. Jen I. C. Chițimia zkoumá problémy datování a periodizace lidové slovesnosti (ale je to více periodizace zkoumání lidové slovesnosti). V jiném článku rozebírá opět Chițimia lidové pohřební písně. O vztahu Jacimírského k rumunskému folklóru se rozepisuje Val. Ciobanu.

Na citovaný Novicovův článek navazuje T. Virgolicí stati *Vznik a vývoj socialistického realismu*. Dílo D. Th. Neculuy, prvního rumunského dělnického básníka, hodnotí Mihai Dragănu, básně Nicolae Labișe Rodica Floreová a sedmihradskou kroniku I. Agirbiceanu (známého u nás z překladů O. S. Vettiho) analyzuje D. Vatamaniuc. Pendantem k příspěvku L. Fischerové o roli techniky v poezii je práce Corneliie Ștefănescové *Dělník a továrna v nové próze*.

Pro úplnost zbývá připomenout zprávu o pracovních schůzích ústavu, referát M. Beniucy o sjezdu sovětských spisovatelů, dokumentární materiály od Călinesca a četné recenze nových prací rumunských autorů, jež podávají z největší části autoři výše uvedených článků. Celý svazek je psán jen rumunsky (jen obsah je přeložen do franštiny a ruštiny), takže je přístupný mimo Rumunsko jen malému počtu odborníků, třebaže by si mnohé myšlenky v něm zasloužily větší publicity.

Pavel Beneš

Činnost brněnské pobočky Literárněvědné společnosti v r. 1960

Dne 27. dubna 1960 konala se na filosofické fakultě v Brně ustavující schůze pobočky Literárněvědné společnosti při ČSAV. Po projevu předsedy ústředního výboru LVS prof. F. Vodičky o poslání organizace byl jednohlasně zvolen výbor pobočky v tomto složení: prof. J. Hrabák — předseda, prof. A. Závodský — místopředseda, dr. M. Kopecký — jednatel, odb. asist. M. Sucho-

mel — hospodář, dr. Fr. Tenčík a dr. Zd. Kožmín — náhradníci, dr. B. Beneš a prom. filolog J. Hájek — revizoři účtů. Pak promluvil prof. J. Hrabák o úkolech pobočky a o plánu její příští činnosti. Poté následovala přednáška akad. J. Mukařovského na téma *Literární věda a dnešek*.

Druhá schůze se konala 1. června 1960. Prof. A. Závodský pronesl na ní přednášku *O některých otázkách literárněvědné terminologie*.

Na programu další schůze dne 14. října 1960 byla přednáška prof. J. Hrabáka *O aktualnosti studia starší české literatury*.

Schůze 10. listopadu 1960 se zaměřila na problematiku mezinárodní varšavské stylistické konference. V první části večera přednášel prof. J. Hrabák na téma *Problémy versologie a hodnocení literárního díla*. Ve druhé části vyslechli členové LVS referenty pobočky Jazykovědného sdružení v Brně dr. L. Doležela a doc. P. Trosta, kteří hovořili zejména o vztazích jazykovědy a poetiky, o srovnávací metrice a o matematických metodách při zkoumání verše.

Na poslední schůzi v roce 1960, konané 20. prosince, promluvil doc. D. Jeřábek *O literárních vztazích česko-slovenských v 50.—70. letech 19. století*.

Zřízení pobočky LVS v Brně přispělo zatím k lepšímu poznání moravských literárních vědců a poskytlo příležitost k plodné výměně názorů o problémech literárněhistorických i teoretických. Přednášky byly poměrně hodně navštěvovány nejen členy (jejich nynější počet je 28), ale i hosty. Značná část účastníků vystupovala v diskusích. V roce 1961 se pobočka chce zaměřovat jednak na aktuality celostátního významu, jednak na moravskou a slovenskou literaturu.

Milan Kopecký

Hosté na katedře bohemistiky

Dne 22. září 1960 navštívil bohemistickou katedru dr. Julian Lewański z Institutu badań literackich polské akademie věd ve Varšavě. Prohlédl si knihovnu a zařízení slovenského semináře a jednal s prof. J. Hrabákem a odb. as. M. Kopeckým o možnostech koordinace badatelských plánů v oboru renesančního a středověkého divadla českého a polského. Při té příležitosti byly stanoveny aktuální úkoly, které by se měly přednostně řešit. Dr. Lewański projevil také zájem o zkušenosti z práce na I. svazku akademických Dějin české literatury.

Dne 14. listopadu 1960 navštívila bohemistickou katedru vědecká pracovnice Institutu za serbski ludozpyt v Budyšině při německé akademii věd v Berlíně dr. Lucia Hajnová (Hajnec), která se zabývá studiem lužickosrbského verše. Dr. Hajnová konsultovala s prof. J. Hrabákem o některých otázkách metodiky rozboru verše a seznámila se zřejmě se zařízeními katedry.

Josef Hrabák

Prof. P. G. Bogatyryov v Brně

V polovině října 1960 navštívil filosofickou fakultu university J. E. Purkyně známý sovětský znalec ruské a slovanské lidové slovesnosti prof. Petr Grigorjevič Bogatyryov. Badatel podnikl studijní cestu po republice a sbíral materiál pro svou novou práci o jánošíkovském folklóru. Dne 14. října dopoledne setkal se ve sborovně fakulty s brněnskými literárními historiky a folkloristy a přečetl jim výňatky z první kapitoly své připravované studie, v níž se pokusí postihnout specifičnost ústní poezie o Jánošíkovi metodou srovnání s jiným druhem lidového umění o slovenském zbojníku — s lidovými obrázky Jánošíka a jeho druhů na skle. Teoretický základ práce bude tvořit zejména srovnání tzv. *pasivního* lidového umění s tzv. *aktivním* lidovou tvorbou. Slovem „pasivní“ folklór označil prof. Bogatyryov ty druhy a žánry lidového umění, jimž sice rozumí všechen lid, a považuje je za své vlastní, avšak jež dovedou vytvářet jen zvlášť nadaní jednotlivci lidového kolektivu (lidová malba na skle, lidové řezbářství apod.). „Aktivním“ lidovým uměním je pak podle prof. Bogatyryova ta část folklóru, již ovládá bez obtíží každý člen lidových vrstev (např. lidové písně aj.). Po obsáblé diskusi o výsledcích svého dosavadního zkoumání a o metodě zpracování dané problematiky své nové práce poděkoval prof. Bogatyryov brněnským kolegům za cenné připomínky a podněty. Téhož dne odpoledne zúčastnil se ještě obhajoby kandidátské disertační práce doc. dr. Aloise Sivka na téma „Ondraš z Janovic. Příspěvek k poznání zbojnické problematiky v slovesnosti slezské oblasti“. Příští den dopoledne (15. 10.) byl prof. Bogatyryov hostem katedry rusistiky a literární vědy.

Jaroslav Mandát

Návštěva makedonského literárního vědce

Ve dnech 7. a 8. ledna 1961 navštívil Brno literární vědec, profesor filosofické fakulty ve Skopje Dimitar Mitrev.